

Sarajevo, 05.09.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINACIJSKIM TRŽIŠTIMA
29.08.2022. – 02.09.2022.

Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan									
	26.8.22	-	2.9.22	26.8.22	-	2.9.22	26.8.22	-	2.9.22							
2 godine	0,99	-	1,10	↗	3,40	-	3,39	↘	2,82	-	3,15	↗	-0,08	-	-0,08	→
5 godina	1,18	-	1,31	↗	3,21	-	3,29	↗	2,57	-	2,85	↗	0,02	-	0,02	→
10 godina	1,39	-	1,53	↗	3,04	-	3,19	↗	2,60	-	2,92	↗	0,22	-	0,24	↗

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	26.8.22	-	2.9.22	
3 mjeseca	-0,010	-	0,069	↗
6 mjeseci	0,093	-	0,050	↘
1 godina	0,631	-	0,688	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleni), SAD (plavi), Velike Britanije (crveni) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 02.09.2022. godine (pune linije) i 26.08.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Rast prinosa obveznica nastavljen je i u prošlom tjednu, uz volatilna dnevna kretanja. U usporedbi sa prethodnim tjednom prinosi njemačkih obveznica su povećani između 11 i 14 baznih bodova, dok su prinosi italijanskih obveznica zabilježili rast od 14 do 33 bazna boda. Neki od zvaničnika ECB sada ne isključuju mogućnost povećanja kamatnih stopa za 75 baznih bodova na sjednici koja se održava 8. rujna, što je sa objavljenim podatkom o rekordnoj inflaciji u eurozoni (9,1%) utjecalo na nastavak rasta prinosa. S druge strane, glavni ekonomista ECB Lane je pozvao na povećanje kamatnih stopa „stabilnim tempom“ kako bi se minimizirali negativni efekti na troškove zaduživanja, ali ova izjava nije bitnije utjecala na tržišna kretanja. Sada se očekuje da će ECB izvršiti povećanje kamatnih stopa najmanje za 50 baznih bodova, dok je u proteklom razdoblju povećan broj tržišnih sudionika koji smatraju da je i povećanje od 75 baznih bodova moguće.

Predsjednica Europskog povjerenstva Von der Leyen je početkom tjedna izjavila da EU planira poduzimanje hitnih koraka s ciljem snižavanja naglo rastućih cijena električne energije. Krajem tjedna članice G7 su dogovorile da će pokušati da ograniče cijenu ruske nafte. Unatoč tomu, Europa se suočava sa rastućim cijenama prirodnog plina, posebno nakon što na početku ovog tjedna dotok ovoga energenta nije stavljen u funkciju, iako je bilo planirano da se to dogodi nakon najavljenog servisiranja plinovoda. Pozitivna vijest objavljena tijekom proteklog tjedna je da Njemačka popunjava kapacitete prirodnog plina brže od očekivanja, a nakon toga i da je slična situacija na razini EU. Prema zvaničnim podacima popunjeno rezervi ovim emergentom na razini EU je dostigla 79,94%, a postavljeni cilj je bio da se do 1. studenoga najmanje popuni 80% ukupnih kapaciteta.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	KOLOVOZ	9,0%	9,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	KOLOVOZ	4,1%	4,3%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	SRPANJ	37,3%	37,9%
4.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	KOLOVOZ	8,8%	8,8%
5.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	KOLOVOZ	6,7%	6,5%
6.	Stopa inflacije – Austrija (prelim.)	KOLOVOZ	-	9,1%
7.	Stopa inflacije – Belgija	KOLOVOZ	-	9,94%
8.	Stopa inflacije – Irska (prelim.)	KOLOVOZ	-	8,9%
9.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	KOLOVOZ	8,2%	9,0%
10.	Stopa inflacije – Španjolska (prelim.)	KOLOVOZ	10,3%	10,3%
11.	Stopa inflacije – Portugalija (prelim.)	KOLOVOZ	-	9,4%
12.	GDP – Francuska (tromjesečno) final.	II tromjesečje	0,5%	0,5%
13.	GDP – Belgija (tromjesečno) final.	II tromjesečje	0,2%	0,2%
14.	GDP – Finska (tromjesečno)	II tromjesečje	-	0,9%
15.	GDP – Italija (tromjesečno) final.	II tromjesečje	1,0%	1,1%
16.	GDP – Irska (tromjesečno)	II tromjesečje	-	1,8%
17.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	SRPANJ	4,6	5,4
18.	Industrijske prodaje – Italija (G/G)	LIPANJ	-	18,0%
19.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	KOLOVOZ	49,7	49,6
20.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	KOLOVOZ	98,0	97,6
21.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	KOLOVOZ	-24,9	-24,9
22.	Obujam maloprodaje – Irska (G/G)	SRPANJ	-	-8,1%
23.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim.	SRPANJ	-	-4,9%
24.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	SRPANJ	-6,5%	-5,5%
25.	Maloprodaja – Španjolska (G/G)	SRPANJ	-	-0,5%
26.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	SRPANJ	-	3,2%
27.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	SRPANJ	-3,9%	-4,3%
28.	Stopa nezaposlenosti – EZ	KOLOVOZ	6,6%	6,6%
29.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	KOLOVOZ	5,5%	5,5%
30.	Stopa nezaposlenosti – Irska	KOLOVOZ	-	4,3%
31.	Stopa nezaposlenosti – Italija	KOLOVOZ	8,1%	7,9%
32.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	KOLOVOZ	-	5,9%
33.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	KOLOVOZ	-	40,4
				3,2

SAD

Tijekom proteklog tjedna Ministarstvo rada je objavilo izvješće o zapošljavanju koji je pokazao da je u srpnju i lipnju bilo manje 107.000 radnih mesta nego što se prvobitno očekivalo, čime je izazvana još veća diskusija koliko će Fed povećati referentnu stopu na narednom sastanku. **Stopa nezaposlenosti SAD u kolovozu je povećana na 3,7% sa 3,5%, iznad očekivanja (3,5%), zabilježivši najveću razinu od veljače 2022. godine.** Jedan od razloga povećanja stope nezaposlenosti na najveću razinu od veljače je ulazak skoro 800.000 ljudi na tržište rada, čime je poprilično povećana radna snaga. Iako su poslodavci u kolovozu zaposlili više radnika nego što se očekivalo, umjeren rast plaća i povećanje stope nezaposlenosti, sugeriraju da tržište rada počinje da popušta, čime se pojačao optimizam da bi Fed mogao da uspori inflaciju bez pokretanja recesije. Vjerojatnoća da će Fed povećati kamatne stope za 75 baznih bodova na narednom sastanku je smanjena na 56% sa 70%, nakon objavljenih podataka u petak.

Predsjednik Feda iz NY Williams je izjavio da će Fed vjerojatno povećati kamatnu stopu iznad 3,5% i da je mala vjerojatnoća da će naredne godine smanjiti kamatne stope, jer se trenutno bori sa previsokom inflacijom. Predsjednik Feda iz Richmonda Barkin je izjavio da Fedova odluka o narednom povećanju kamatnih stopa sa ciljem vraćanja inflacije na ciljanu razinu (2,0%) neće dovesti do pada ekonomije. Prema njegovim riječima, recesija je očigledan rizik i ne mora da znači da će dostići razinu kao u 2008.

godini.

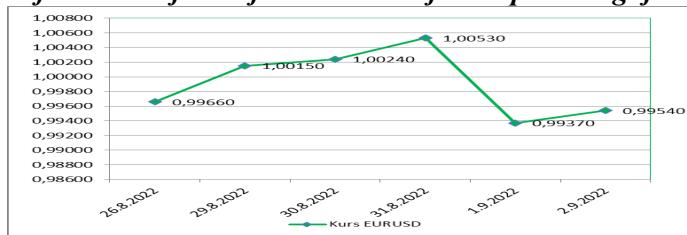
Rejting predsjednika Bidena je blago smanjen, pokazala je anketa Reutersa, što je ujedno loš znak za pristalice Demokratske stranke na izborima koji bi se trebali održati 8. studenoga. Dvodnevna nacionalna anketa je pokazala da 38% Amerikanaca podržava predsjednika Bidena. Očekuje se da će demokrate u studenom izgubiti kontrolu nad Predstavničkim domom, a moguće i nad Senatom. Inače, Bidenov ukupni rejting je više od godinu dana bio ispod 50%, jer su se Amerikanci suočili sa visokom stopom inflacije i krhkog ekonomijom kojoj je pandemija nanijela veliku štetu.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	FHFA indeks cijena kuća (M/M)	LIPANJ	0,8%	0,1% 1,3%
2.	Indeks povjerenja potrošača	KOLOVOZ	98,0	103,2 95,3
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	26. kolovoza	-	-3,7% -1,2%
4.	ADP izvješće o promjeni br. zaposlenih	KOLOVOZ	300.000	132.000 268.000
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	27. kolovoza	248.000	232.000 237.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	20. kolovoza	1.438.000	1.438.000 1.412.000
7.	Nepoljoprivredna produktivnost F	II tromjesečje	-4,3%	-4,1% -7,4%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	KOLOVOZ	51,3	51,5 52,2
9.	Građevinska potrošnja (M/M)	SRPANJ	-0,2%	-0,4% -0,5%
10.	ISM indeks prerađivačkog sektora	KOLOVOZ	51,9	52,8 52,8
11.	Promjene br. zaposlenih u nefarmerskom sektoru	KOLOVOZ	298.000	315.000 526.000
12.	Promjene br. zaposlenih u privatnom sektoru	KOLOVOZ	300.000	308.000 477.000
13.	Stopa nezaposlenosti	KOLOVOZ	3,5%	3,7% 3,5%
14.	Tvorničke porudžbine	SRPANJ	0,2%	-1,0% 1,8%
15.	Porudžbine trajnih dobara F	SRPANJ	0,0%	-0,1% 2,3%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 0,9966 na razinu od 0,9954.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tisuće uličnih prodavaonica će biti primorane da se zatvore zbog rasta troškova energije ukoliko Vlada ne poduzme hitne korake podrške, priopćeno je iz Udruge malih prodavaonica. Ova udruga se obratila ministru financija Zahawiju, te su tom prilikom istaknuli da će bez finansijske podrške njeni članovi biti primorani da zatvore svoje biznise. U pismu je istaknuto da će sela, ulice i glavne ulice iskusiti zatvaranje malih prodavaonica. Kućanstva u Velikoj Britaniji povećavaju dugove po kreditnim karticama najbržom stopom u posljednjih skoro 17 godina, kako se troškovi života povećavaju. Potrošači su se putem kreditnih kartica tijekom srpnja zadužili za dodatnih 700 milijuna GBP, što je rast od 13% u posljednjih 12 mjeseci. Ovo je najbrži rast zaduzivanja putem kreditnih kartica od listopada 2005. godine, pokazali su podaci koje je objavila BoE.

Proizvodnja u Velikoj Britaniji i nove porudžbine su tijekom kolovoza zabilježili najveće smanjenje u posljednje dvije godine, kako se zemlja suočava sa dubokom neizvjesnošću zbog vala inflacije i rizika recesije, kako u zemlji tako i na globalnoj razini. Prema čaosopisu The Times ministar financija Zahawi je izradio planove paketa smanjenja poreza u vrijednosti više milijardi GBP sa ciljem da pomogne kompanijama koje se suočavaju sa bankrotom zbog rastućih troškova energije.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Neto potrošački krediti (u milijardama GBP)	SRPANJ	1,5	1,4
2.	Broj odobrenih hipotekarnih kredita	SRPANJ	62.000	63.800
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	SRPANJ	-	4,4%
4.	Nationwide cijene kuća (G/G)	KOLOVOZ	8,9%	10,0%
5.	PMI prerađivački sektor F	KOLOVOZ	46,0	47,3

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR i u odnosu na USD. Tečaj EURGBP je zabilježio rast sa razine od 0,84851 na razinu od 0,86490, dok je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,1744 na razinu od 1,1509.

JAPAN

Stopa nezaposlenosti u Japanu je u srpnju iznosila 2,6%, kao i u prethodnom mjesecu, a u skladu sa očekivanjima. Ministar financija Suzuki je izjavio da Vlada poštuje neovisan stav BoJ u vođenju monetarne politike i dodao da će Vlada pratiti kretanje monetarne politike SAD i njihove tržišne poteze. Prema njegovim riječima, tržišta su se promijenila nakon govora predsjednika Feda Powella u Jackson Holeu i kreću se ovisno o mnogim čimbenicima poput ekonomije i korporativnih aktivnosti.

Članica Odbora BoJ Nakagawa je upozorila na moguće opasnosti po krhku ekonomiju Japana, uz veliku vjerojatnoću povećanja životnih troškova koji će nanijeti štetu potrošnji kućanstava, dodavši da je najbolje da monetarna politika za sada ostane ultrastimulativna. Međutim, kako se smanjuju posljedice od pandemije, BoJ će na narednom sastanku koji se završava 22. rujna diskutirati da li da donese neke promjene u smjernicama pesimistične politike, dodala je Nakagawa. Prema njenim riječima, dok je deprecijacija JPY utjecala pozitivno na profite proizvođača, problemi u lancima opskrbe, izazvani lockdownom u Kini zbog Covid19, naštetili su izvozu i proizvodnji u Japanu. Nakagawa je dodala da domaća potrošnja raste kako se učinak pandemije smanjuje, iako rastuće cijene svakodnevni potrepština zamagljuju izglede oporavka.

Anketa koju je proveo Reuters je pokazala da se ekonomija Japana vjerojatno povećala više nego što se prvobitno očekivalo u II tromjesečju zahvaljujući solidnoj poslovnoj potrošnji, mada izgledi za ekonomski rast u III tromjesečju i dalje nisu dobri. Prema mišljenju 19 anketiranih ekonomista, očekuje se da će revidirani realni GDP pokazati rast ekonomije od 2,9% u II tromjesečju.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Vodeći indeks F	LIPANJ	100,6	100,9
2.	Koincidirajući indeks F	LIPANJ	99,0	98,6
3.	Stopa nezaposlenosti	SRPANJ	2,6%	2,6%
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	SRPANJ	-2,4%	-1,8%
5.	Maloprodaja (G/G)	SRPANJ	1,9%	2,4%
6.	Indeks započetih kuća (G/G)	SRPANJ	-3,5%	-5,4%
7.	Kapitalna potrošnja (G/G)	II tromjesečje	3,0%	4,6%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	KOLOVOZ	-	51,5
9.	Prodaja vozila (G/G)	KOLOVOZ	-	-13,3%
10.	Monetarna baza (G/G)	KOLOVOZ	-	0,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 137,20 na razinu od 139,57. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 137,64 na razinu od 140,20.

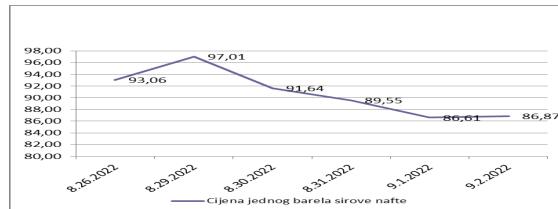
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorske burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 93,06 USD (93,38 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je povećana pod utjecajem očekivanja da bi OPEC mogao smanjiti obujam proizvodnje ukoliko bude potrebno kako bi potakao rast cijene. S druge strane, nemiri u Libiji, rast tražnje za naftom pod utjecajem snažnog rasta cijene plina u Europi i loši izgledi ekonomskog rasta u SAD imali su snažan efekat na cijenu nafte. Direktor IEA Fatih Birol je izjavio da proizvodnja ruske nafte nije smanjena onoliko koliko se očekivalo jer je Rusija uspjela da pronađe nova tržišta izvan Europe, te je istaknuo da je i domaća tražnja ostala snažna i da bi u budućnosti Rusiji bilo teško da održi proizvodnju nafte zbog odsustva zapadnih kompanija. Birol je dodao da dalje strateško oslobađanje naftnih rezervi nije isključeno, te je ponovio da ostaje pri izvješću IEA u kojem se sugerira da nisu potrebna nova ulaganja u naftna i plinska polja ako svijet želi postići neto nultu emisiju do 2050. godine. Do kraja tjedna cijena nafte je imala tendenciju smanjenja u prvom redu uslijed zabrinutosti da će globalna ekonomija oslabiti zbog rasta inflacije i analognog rasta kamatnih stopa glavnih središnjih banaka, što će smanjiti tražnju za naftom. Krajem tjedna pojavile su se vijesti da se ponovo uvode mjere restrikcije u Kini zbog rasta broja zaraženih, što je također utjecalo na pad cijene nafte ispod 90 dolara po barelu. Na kraju tjedna cijena zlata je blago povećana pod utjecajem očekivanja da će OPEC+ raspravljati o smanjenju obujma proizvodnje ovog energenta. Ministar za energiju Saudijske Arabije je najavio da bi novo smanjenje proizvodnje moglo biti potrebno, ali se Rusija navodno protivi ovoj odluci, nakon što su članice G7 u petak dogovorile da će pokušati da ograniče cijenu ruske nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 86,87 USD (87,27 EUR) i smanjena je za 6,65% u odnosu na prethodni tjedan.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Održanic od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.738,14 USD (EUR 1.744,07).

Tijekom proteklog tjedna cijena je imala tendenciju pada. Početkom tjedna cijena nije zabilježila značajne promjene, da bi od srijede počela da bilježi pad ispod 1.700 USD po unci, pri čemu se našla blizu najniže razine u posljednjih šest mjeseci pod utjecajem očekivanja da će Fed i ostale globalne središnje banke nastaviti sa povećanjem referentnih kamatnih stopa sa ciljem suzbijanja inflacije. Pomenuto su potvridle i izjave predsjednice Feda iz Klivlenda Mester, koja je izjavila da bi Fed trebalo da poveća referentnu kamatnu stopu iznad 4% do početka 2023. godine i ostavi je na toj razini do kraja te godine. Cijena zlata je nastavila da se smanjuje u četvrtak. Na pad cijene ovog plemenitog metala utjecaj je imala aprecijacija USD, ali i generalna očekivanja nastavka povećanja kamatnih stopa vodećih središnjih banaka. Na dalji pad cijene utjecaj su, pored aprecijacije USD, imali i ekonomski podaci koji su ukazali na otpornost ekonomije SAD. Pomenuti podaci su utjecali na rast prinosa na državne obveznice, što je smanjilo atraktivnost zlata. Tijekom trgovanja u petak cijena zlata je uspjela da zabilježi dnevni rast od oko 1% nakon što je USD blago deprecirao, ali to nije bilo dovoljno da izbjegne treći tjedni pad, koji je u odnosu na prethodni tjedan iznosio 1,49%.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.712,19 USD (EUR 1.720,10).

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

